

Годишњи извештај
„Човекољубље“
Добротворни фонд Српске Православне Цркве
за календарску 2006. годину

Током 2006. године, „Човекољубље“ Добротворни фонд Српске Православне Цркве (у даљем тексту **Човекољубље**) је своје активности спроводило у оквиру пет програмских области, и то:

1. Хуманитарна помоћ
2. Здравствено-социјални програми
3. Пољопривреда
4. образовање
5. Организациони развој и сарадња

1. Хуманитарна помоћ

Хуманитарне активности током 2006. године биле су везане за:

(А) директну хуманитарну помоћ најугроженијима

Човекољубље је поделило:

- 320 хигијенских пакета у подручјима угроженим поплавом у Банату
- 4,500 комада пелена за одрасле у оквиру пројекта Мобилне медицинске кућне неге у Београду, Крагујевцу и Книну
- 700 пакетића играчака и школског прибора за угрожену децу у Београду, Краљеву, Нишу и на Дечијем Васкршњем сабору у Бањи Врујци.
- Помоћ у храни, одећи и дрвима за огрев за домаћинства у српским селима и манастирима на Косову и Метохији.

(Б) интервентну помоћ у посебним ситуацијама

Човекољубље је у пролеће 2006. године у сарадњи са Норвешком црквеном помоћи, Финском црквеном помоћи, Каритасом Беч и Католичком службом помоћи (CRS), брзо и ефикасно реаговало на поплаву у Војводини и клизишта у источној Србији. Организована је хуманитарна акција и обезбеђена је вода за пиће, уграђивани су филтери за пречишћавање воде у школама и амбулантама, испумпавана прљава вода и чишћени резервоари за воду, те подељени пакети са производима за одржавање хигијене.

Решавање проблема пијаће воде је централна активност Човекољубља и у Книнској крајини, где је хуманитарна помоћ пружена многим повратницима. Уграђиване су пумпе за воду у повратничка домаћинства, чишћене густерне и појила, допремана пијаћа вода цистернама и уграђиване санитарije по кућама.

2. Здравствено-социјални програми

У оквиру ове програмске области, Човекољубље је током 2006. године знатно допринело побољшању квалитета живота деце, старих, болесних и социјално угрожених. Програми су систематизовани према следећим циљним групама:

(А) Деца без родитељског старања

Кроз пројекат „Светосавска учионица“ Човекољубље се већ низ година бави децом школског узраста која су штићеници домова за бригу о деци без родитељског старања. Деца која су смештена у домовима су без родитељског старања услед тога што њихови природни родитељи или нису живи, или нису испунили минималне законске услове за бригу о деци, те су деца смештена у дом по одлуци социјалних служби или суда. Многа од ове деце су васпитно запуштена, немају довољно предзнање за школовање, а најчешће ни савладане елементарне социјалне вештине. Волонтери Човекољубља својим ангажовањем и континуираним радом у домовима, помажу деци у савлађивању писмености и школског градива, као и у примени стеченог знања. Ове године Човекољубље је организовало низ тренинга за волонтере, као на пример: подучавање из метода ненасилне комуникације, и савладавање вештина преношења знања из читања и писања. Из искуства се показало да деца која учествују у пројекту, паралелно са поправљањем успеха у школи побољшавају и своје социјално и емотивно стање, односно лакше се социјализују са вршњацима. Током 2006. године преко 70 волонтера Човекољубља је било ангажовано у четири дома у Београду, једном дому у Нишу, два дома у Новом Саду, и једном дому у Бања Луци, а преко 200 угрожене деце је било укључено у пројекат. Пројекат „Светосавска учионица“ током 2006. године подржали су Норвешка црквена помоћ и Каритас Беч.

(Б) Стари и болесни

Програм бриге о старима и болеснима под именом **Мобилна Медицинска Кућна Служба (МоМеКС)** спровођен је у Београду, Крагујевцу и Книну. У оквиру овог програма стручно особље (лекари, медицинске сестре и физиотерапеути) и волонтери, обилазили су старе и болесне по кућама и пружали им различите врсте помоћи. Најчешћи облици помоћи били су везани за додатну кућну негу старих и болесних, од физикалне терапије и мерења притиска, преко поделе пелена за старе, па до помоћи волонтера у кућним пословима. Важан елемент овог програма је психосоцијална подршка коју особље и волонтери Човекољубља пружају болеснима и усамљенима.

У Београду, екипе МоМеКС-а обилазиле су преко 300 корисника, како по кућама тако и по колективним центрима за смештај избеглих и расељених лица. Извршено је преко 5,100 кућних посета, а прегледи корисника обављани су и при Манастиру Св. Архангела Гаврила у Земуну. Склопљен је уговор о сарадњи са Градском болницом (КБЦ Звездара) како би се обезбедила стручна подршка пројектном тиму. Човекољубље је активно учествовало у раду мреже непрофитних организација које се баве проблемима старих «Хуманас». Такође, Човекољубље је покренуло иницијативу за оснивање Хосписа – установе за негу и бригу о умирућим особама.

У Крагујевцу, током 2006 године, екипе МоМеКС-а обилазиле су око 150 корисника. Екипа за физикалну терапију увела је новине у свој ради и то електро, ласерску и магнетну терапију, што је знатно повећало квалитет услуга. Извршено је преко 6,500 кућних посета болесним, старим у угроженим суграђанима.

У Книну, МоМеКС пројекат је покривао потребе око 100 корисника. Извршено је око 800 кућних посета по разбацаним и забаченим селима, вршена је нега пацијената, пратња до дома здравља или амбуланте и свака друга помоћ старим, болесним и изнемоглим повратницима. Ове године, по први пут, пројекат је подржан и од стране Хрватског Министарства здравља, те је на основу тога, сарадња са државним здравственим установама унеколико побољшана.

Човекољубље је било укључено и у консултативне састанке на тему побољшања положаја старих са другим верским заједницама, невладиним организацијама и јавним установама у Београду, Крагујевцу и у Книнској крајини.

Програм бриге о старима и болеснима МоМеКС током 2006. године подржали су АКТ Холандија, Диаконише верк из Немачке, Норвешка црквена помоћ, Каритас Беч, као и сами корисници програма својим добровољним прилозима.

(В) Маргинализоване групе (особе које живе са ХИВ-ом и оболели од СИДЕ)

Током 2006. године Човекољубље је додатно развило пројекат волонтерске психосоцијалне подршке за особе које живе са ХИВ-ом и оболеле од СИДЕ. Пројекат се реализује у Београду у сарадњи са Инфективном клиником при Клиничком центру Србије. Ове године у пројекат Психосоцијалне подршке оболелима од СИДЕ и ХИВ позитивнима било је укључено преко 35 волонтера од којих су многи студенти теологије са Православног богословског факултета у Београду. Волонтери и особље ангажовано на пројекту пружало је континуирану помоћ и подршку за преко 40 корисника и чланове њихових породица. Организовани су тренинзи за волонтере и то у Богословији у Крагујевцу, у Манастиру Студеница и у Београду. На тренинзима, волонтери су учили о пружању психосоцијалне и духовне подршке ближњима и развијали свест о неопходности дијаконијског деловања. Овај пројекат подржава Норвешка Црквена Помоћ.

Човекољубље се такође ангажовало и на превенцији ХИВ-а, злоупотребе дрога и алкохола, и насиља по школама, и организовало семинаре за едукацију вероучитеља, како би они у школама у којима раде утицали на васпитање деце. Семинари под називом «**Превентивни карактер верске наставе**» организовани су у Београду уз финансијску подршку Скупштине града Београда и Норвешке Црквене помоћи.

3. Пољопривреда

Своју улогу у ревитализацији села Човекољубље остварује кроз:

(А) хуманитарне пољопривредне програме који доприносе економском оснаживању

Током претходних година ангажовања у селима по централној и јужној Србији, као и у Книнској крајини, Човекољубље је стекло искуства и знања која указују на то да

је људима који су се из града вратили на село (најчешће услед губитка посла у фабрикама) неопходна помоћ и подршка у започињању пољопривредних активности, односно у производњи хране. Програми едукације пољопривредника су неопходни и Човекољубље их са задовољством организује и на тај начин доприноси ревитализацији села. Човекољубље у Нишу организује и успешно спроводи Зимску агро-школу којом је током 2006 године било обухваћено преко 30 пољопривредних газдинстава у 6 села у околини Ниша. Зимска агро-школа имала је 270 корисника који су били на предавањима и савладавали градиво из области повртарства. У Врању, у сарадњи са Ветеринарском станицом, обука је организована из области сточарства и узгоја живине. Ветеринар Човекољубља обилазио је пољопривредна газдинства у селима у Пчињском округу и свакодневно пружао обавештења и помоћ у унапређењу сточарства онима којима је то било потребно. У Книну, обука пољопривредника је организована у области производње млека и млечних производа, као и у области пчеларства. У Краљеву, у сарадњи са Националном службом за запошљавање, успешно се организује обука воћара за резивање воћки.

(Б) програме развојне пољопривреде

Човекољубље се определило за развој сточарства, и током 2006. године организовало програм вештачког осемењивања крава у Врањском округу. Овај програм успешно је споровођен у сарадњи са Општином Врање и локалном ветеринарском станицом.

Такође, уз подршку Норвешке Црквене Помоћи, Човекољубље је помогло оснивање два огледна пољопривредна добра, и то за младе породице, повратнике из града у село. Тако је на Златибору основано огледно добро за узгој коза и прављење производа од козијег млека, а у селу Барелић код Врања подржано је стварање огледног добра за узгој оваца Виртенберг расе. Оба пројекта веома успешно напредују и Човекољубље планира да и убудуће настави са таквим активностима.

4. Образовање

(А) Економско оснаживање

Проблем незапослености и економске угрожености становништва додатно је отежан у процесу транзиције, те је Човекољубље током 2006. године посебну пажњу поклонило програмима за економско оснаживање незапослених и угрожених лица. Организовани су различити курсеви, радионице и семинари у неколико епархија, и то како следи:

Курсеви (преко 1,200 полазника)

- Компјутерског описмењавања (око 850 полазника): Врање, Книн, Крагујевац, Краљево, Ниш. Човекољубље организује двомесечне курсеви обуке за рад на рачунару, где се ради у групама од по 5, 10, или 15 полазника, у зависности од расположивог простора. Током 2006. године, Човекољубље је започело са овим курсевима у Нишу, а у Врању је компјутерска учионица пресељена у нови простор. У Крагујевцу и Краљеву, на крају курсева, тестирање кандидата врши Машински факултет из Крагујевца и, полазницима који положе тест, додељују сертификате. У Нишу и Врању проверу знања врше

стручњаци Народног универзитета „Божидар Аџија“ . Полазници су изезетно задовољни овим курсевима.

- Енглеског језика (око 200 полазника): Курсеви енглеског језика одржавају се у групама од по 10-15 полазника у Врању, Крагујевцу и Краљеву. Курсеви трају по 3-4 месеца, а тестирање кандидата се организује у сарадњи са Оксфорд центром из Крагујевца. Евалуација курсева од стране полазника је веома позитивна.
- Књиговодства и рачуноводства (преко 150 полазника): Током 2006. године курсеви робног и финансијског књиговодства одржавали су се у Краљеву и Крагујевцу. Полазници који су завршили курс били су задовољни стеченим знањем.

Радионице старих заната

- Дуборез: Краљево (34 полазника)

Радионица дубореза у Краљеву одржава шестомесечне курсеве за кориснике где се поред теоријског дела, учи и практична обрада дрвета. Полазници су подељени у две основне групе: почетну и напредну. Напредна група је у могућности да прави ситније производе од дрвета за продају, те се од новца добијеног од продаје, после исплате корисника, финансира набавка дрвета и материјала за наставак рада дуборезачке радионице. Ова радионица је увек радо посећена од стране донатора Човекољубља.

- Ткање: Нови Сад (42 полазнице)

Ткачка радионица у Новом Саду окупља углавном незапослене и угрожене жене, које за време и након обуке из ткања, саме праве производе за изложбе и продају. У лето 2006. године, ткачка радионица је пресељена у нови простор, те сада има и излог у коме се могу видети ткани предмети. Човекољубље је организовало представљање ткачке радионице и производа ткаља на сајмовима, фестивалима и изложбама, те је продаја производа била веома добра, па су на тај начин обезбеђена додатна средства за куповину материјала за овај пројекат. И ова радионица је неколико пута посећена од стране донатора и гостију Човекољубља, који су радо куповали производе наших ткаља.

- Шивење: Ниш (58 полазница)

Радионица кројења и шивења и ове године је наставила са успешном обуком полазница, незапослених и социјално угрожених жена у Нишу. У оквиру сарадње са организацијама у локалној заједници, истичемо повезивање са Удружењем самохраних мајки из Ниша, као и Удружењем занатлија Ниша са којима заједно организујемо тестирање полазница и издавање одговарајућих диплома о стеченим вештинама. Неколико обучених полазница курса кројења и шивења успеле су да се запосле у овој области или да отворе самосталне радионице, што указује на то да је обука била заиста успешна, као што су полазнице и истакле у евалуацији овог пројекта.

- Сликање на стаклу: Врање (30 полазница)

Сликање на стаклу које се организује у сарадњи са Удружењем особа са инвалидитетом у Врању, је нова пројектна активност са којом је Човекољубље започело у јесен 2006. године. Ова радионица окупља око 30 жена, од којих је неколико особа са инвалидитетом и за сада се пројекат веома успешно одвија. Већ у децембру месецу организована је прва продајна изложба радова полазница која је била запажена у Врању.

Семинари

Семинари који треба да поспеше запошљавање и samozapošljavanje се организују у сарадњи са локалним канцеларијама Националне службе за запошљавање. Најбоља сарадња до сада је остварена у Краљеву. Успешно су организовани семинари у две области:

- Основе приватног предузетништва: Краљево (12 полазника)

На овим семинарима полазници уче о економским и правним предусловима за започињање малог бизниса у локалној средини. Говори се о бизнис плановима, порезима, књиговодству, условима за регистровање малих предузећа итд. Стручњаци који раде на овим пословима у канцеларији Националне службе за запошљавање у Краљеву су држали предавања полазницима у просторијама Духовног центра Владика Николаја, у учионици Човекољубља.

- Активно тражење посла: Краљево (39 полазника)

У оквиру семинара „Активно тражење посла“ полазници се обучавају како да припреме своју радну биографију на модеран начин, како да се представе на интервјуу за посао, и како да траже посао преко огласа и интернета. Овај семинар је такође организован у сарадњи са Националном службом за запошљавање, а у оквиру курса енглеског језика имали смо предавача-волонтера из Америке, која је полазнике обучила како да на енглеском језику припреме своје радне биографије. Ови семинари оцељени су као веома корисни и успешни од стране полазника.

Организацију и спровођење ових курсева, радионица и семинара помогли су Финска Црквена Помоћ, Норвешка Црквена Помоћ, Америчка агенција за развој (USAID, ACDI VOCA), и сами корисници својим добровољним прилозима.

(Б) Дијаконијска пракса

Човекољубље све више своју улогу види у јачању дијаконијске праксе и у том смислу обликује и реализује волонтерске програме. Образовање волонтера, а нарочито оних који су студенти теологије, за дијаконијску праксу, од посебног је интереса за даљи развој нашег рада. Током 2006. године регрутовали смо преко 30 нових волонтера и организовали смо неколико семинара за волонтере који су одржани у Београду, Крагујевцу и у Манастиру Студеница. Обука волонтера који раде са особама зараженим вирусом ХИВ-а је била везана за дијаконијски приступ људима у невољи, нарочито болеснима. Са друге стране, волонтери који раде са децом без родитељског старања у домовима у Бања Луци, Београду, Нишу и Новом Саду били су обучавани везано за проблеме деце са којима раде: вршњачко насиље, неписменост, мотивација за учење и слично.

На дан Славе Човекољубља (17. октобар), организован је излет за волонтере по манастирима Фрушке Горе, а том приликом су им подељене и захвалнице за њихов допринос раду Човекољуба.

5. Развој и сарадња

(А) Организациони развој Човекољубља

Развој волонтеризма и дијаконијске праксе само је један од аспеката организационог развоја Човекољубља. С друге стране, јачање и додатно образовање особља Човекољубља утиче не само на боље извођење свих горе наведених програма, већ и на промоцију Српске Православне Цркве међу верницима и народом. Током 2006. године, јачање организационих капацитета Човекољубља обележено је реализацијом неколико тренинга. Истичемо следеће семинаре и тренинге: писање ефектних предлога за практичне политике (Соко Град у мају и Студеница у јуну), комуникација у тиму, и односи с јавношћу. Ове тренинге Човекољубље је организовало у сарадњи са стручњацима из наведених области који долазе из угледних домаћих образовних организација и институција, као на пример из Београдске отворене школе и са Факултета организационих наука Универзитета у Београду. Поред групних тренинга, поједини запослени Човекољубља, похађали су тренинге које су организовале друге организације у земљи. Посебно истичемо семинаре из области прикупљања новчаних средстава од домаћих и страних донатора, које су похађале четири колегинице (две из Бања Луке, једна из Краљева и једна из Београда), а материјали са семинара су подељени свим запосленима Човекољубља. Такође, Директор Фонда је био на семинару организованом у Београду на тему управљања непрофитним организацијама.

(Б) Партнерства и сарадња

Партнерски односи Човекољубља одржани су са многим донаторима који су наставили да помажу наше активности (на пример: Норвешка црквена помоћ, Финска црквена помоћ, Каритас Беч итд.). Истовремено, током целе године, Директор и особље Човекољубља марљиво су радили на успостављању контаката са потенцијалним, новим донаторима. Писани су предлози пројеката и захтеви за финансирање постојећих и нових активности за преко двадесет фондација и донаторских организација. Иако неки предлози нису подржани, за многе пројекте је одобрено финансирање.

Током 2006. године, Човекољубље је поспешило сарадњу са сличним организацијама других верских заједница у Србији, а нарочито Каритасом Србије и Екуменском хуманитарном организацијом. Та сарадња се најбоље видела у координисаним акцијама везаним за помоћ поплављеном становништву у Банату, али и другим областима, као на пример у учешћу католичких вероучитеља у програму „Превентивни карактер верске наставе“

У фебруару 2006 године, представници Човекољубља су у склопу делегације СПЦ учествовали на скупу Светског Савета Цркава у Бразилу, као и на регионалном састанку секције Светског Савета Цркава за Европу у Будимпешти (Октобар 2006).

Сарадња Човекољубља је поспешена и са другим сличним организацијама у региону југоисточне Европе, а нарочито са хуманитарном организацијом Албанске Православне Цркве Diakonia Agare где је дошло и до узајамних посета. Делегација Човекољубља је посетила Тирану и Драч у септембру, а колеге из Албаније су

посетиле Београд и пројекте Човекољубља у Крагујевцу и Краљеву у децембру 2006. године.

Човекољубље се и даље труди да успостави и развије сарадњу и са државним институцијама и агенцијама како у Србији, тако и у осталим областима где раде канцеларије Човекољубља (Хрватска, Црна Гора и Босна и Херцеговина) и то по програмској основи: (на пример: са Националном службом за запошљавање, Машинским факултетом у Крагујевцу, Клиничким центром Србије, домовима за децу без родитељског старања, медицинским установама итд.). Такође, сарађујемо и са многим сродним невладиним и хуманитарним организацијама на целој територији деловања и трудимо се да проширимо круг партнера, сарадника и донатора и то како домаћих, тако и страних.

Важно је напоменути да је Човекољубље током 2006. године дизајнирало и направило нови web site Фонда, на адреси www.covekoljublje.org, како би на модеран начин представило свој рад широј заједници.

У Београду, марта 2007. године.